I sag 244/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal de Commerce de Paris er indgivet til Domstolen for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

»UNION LAITIÈRE NORMANDE«, UNION DE COOPÉRATIVES AGRICOLES, Condé-sur-Vire,

og

»FRENCH DAIRY FARMERS LIMITED«, London,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 1411/71 af 29. juni 1971 (EFT 1971, II, s. 363) som ændret ved Rådets forordning nr. 566/76 af 15. marts 1976 (EFT 1976, L 67, s. 23), angående indførsel til Det forenede Kongerige af UHT-behandlet, standardiseret sødmælk hidrørende fra Frankrig,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait og T. Koopmans,

Generaladvokat: H. Mayras
Justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

1. Mælk er omfattet af den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter, som indførtes ved Rådets forordning nr. 804/68 af 27. juni 1968 (EFT 1968, II, s. 169).

I Rådets forordning nr. 1411/71 af 27. juni 1971 (EFT 1971, II, s. 363), som er udstedt inden for rammerne af denne markedsordning, angives i artikel 3, stk. 1, a) og b), de produkter, forordningen finder anvendelse på, dvs. »mælk« og »konsummælk«; sidstnævnte omfatter »råmælk«, »sødmælk«, »letmælk« og »skummetmælk«. I denne bestemmelses litra b), 2. tankestreg, som ændret ved Rådets forordning nr. 566/76 af 15. marts 1976 (EFT 1976, L 67, s. 23), bestemmes, at begrebet »sødmælk« i forordningens forstand omfatter to typer: »standardiseret sødmælk« og »naturlig sødmælk«.

Det fremgår af artikel 1 i forordning nr. 566/76, at »standardiseret« sødmælk adskiller sig fra »naturlig« sødmælk derved, at fedtindholdet i førstnævnte (mindst 3,50 %) godt må være tilsat, medens fedtindholdet i sidstnævnte (mindst 3 %) ikke på nogen måde må ændres efter malkningen. Irland og Det forenede Kongerige har valgt standardiseret sødmælk. Det bestemmes herudover i artikel 3, stk. 5-7, i forordning nr. 1411/71 i den ved forordning 566/76 ændrede affattelse om »sødmælk«, standardiseret eller naturlig:

»5. Med hensyn til sødmælk gennemfører medlemsstaterne på deres område senest fra den 1. oktober 1976 en af de to muligheder, der er omhandlet i stk. 1, litra b), andet led. De træffer inden den 1. juli 1976 afgørelse om, hvilken mulighed de vil vælge for deres område, og giver Kommissionen meddelelse herom senest på denne dato.

6. Fra den 1. oktober 1976 kan en medlemsstat, der har valgt muligheden med naturlig sødmælk, ikke, medmindre beskyttelsen af den offentlige sundhed kræver det, forbyde:

a) fremstilling på dens område af en standardiseret sødmælk, der er beregnet til afsætning på en anden medlemsstats område, hvor denne mulighed er blevet valgt;

b) afsætning på dens område af en standardiseret sødmælk fra en anden medlemsstat, såfremt denne mælks fedtindhold ikke ligger under en retningsgivende sats, som Rådet træffer afgørelse om på forslag af Kommissionen og efter den i artikel 43, stk. 2, i traktaten fastsatte afstemningsmåde.

7. Den i stk. 6, litra b), omhandlede retningsgivende sats fastsættes hvert år inden den 1. januar for det følgende mejeriår. Dog fastsættes den første gang i 1976 for perioden fra den 1. oktober 1976 til udgangen af mejeriåret 1976/1977.

Den retningsgivende sats fastsættes for hver medlemsstat, der har valgt muligheden med naturlig sødmælk; den svarer til det vejede gennemsnit af fedtindholdet i den sødmælk, som er fremstillet og markedsført i den pågældende medlemsstat i løbet af det foregående år.«

I henhold til Rådets forordning nr. 300/78 af 13. februar 1978 (EFT 1978, L 45, s. 5) fastsattes for mejeriåret 1978/1979 den i ovennævnte stk. 6, litra b), angivne retningsgivende sats til 3,78 % for Det forenede Kongerige.

Forordning nr. 1411/71 som ændret ved forordning nr. 566/76 gennemførtes i Det forenede Kongerige ved bekendtgø-

relse nr. 1883 fra 1976 (»Drinking Milk regulations 1976«).

2. Den 1. juni 1978 indgik Union Laitière Normande (herefter benævnt U.L.N.), som er en sammenslutning af franske landbrugsandelsselskaber, en aftale med det engelske selskab »French Dairy Farmers Ltd.« (herefter F.D.F.) om levering af standardiseret sødmælk med et fedtindhold af mere end 3,78 %, behandlet efter den såkaldte UHT-metode og fremstillet i Frankrig.

Ifølge aftalen forpligtede F.D.F. sig til at købe 300 000 liter UHT-mælk i 1-liters pakker i blokform, pakket i kartoner med 12 pakker i hver — at aftage før den 30. september 1978.

Den 12. juni 1978 afsendte U.L.N. en første sending på 144 kartoner, som F.D.F. imidlertid tilbagesendte samme dag med den begrundelse, at varens indførsel til Det forenede Kongerige krævede en indførselstilladelse fra det britiske landbrugsministerium in henhold til artikel 5, (1) i »The Importation af Carcases and Animal products Order 1972« af 29. februar 1972 (udstedt i henhold til »Diseases of Animal Act 1950«).

Senere gennemførte U.L.N. endnu en levering af færdigpakket UHT-mælk, som kunne indføres i Det forenede Kongerige på grundlag af en den 4. august 1978 til F.D.F. udstedt indførselstilladelse. F.D.F. havde imidlertid ikke mulighed for at sælge denne mælk, idet den kompetente britiske myndighed havde nægtet at udstede en i så henseende krævet salgstilladelse med den begrundelse, at det indførte produkt ikke var i overensstemmelse med kravene i den britiske lovgivning om behandling og indpakning af mælk, især § 30, 2), i bekendtgørelse nr. 277 af 17. februar 1959 om mælk og mejeriprodukter (»Milk and Dairies (General) Regulations 1959«), som affattet ved bekendtgørelse nr. 1033 af 16. juni 1977 (»Milk (Special Designation) Regulations 1977«).

Et brev af 20. juli 1978 fra ministeriet for landbrug, fiskeri og fødevarer havde givet det pågældende selskab meddelelse om, at standardiseret sødmælk med et fedtindhold på 3,78 % kun må indføres og sælges i Det forenede Kongerige på betingelse af, at den dér underkastes en UHT-behandling og aftappes i godkendte lokaler. Det anførtes i øvrigt, at de således givne oplysninger kun omfattede de regler, som direkte omhandler indførsel af mælk, og at der findes andre bestemmelser om indenlandsk salg af mælk, såsom »Milk (Great Britain) Order 1977« samt loven om mål og vægt fra 1963 (»Weights and Measures Act 1963«), som giver nærmere regler for dimensioner og indhold.

Da F.D.F. ikke rådede over en salgstilladelse hævede det aftalen ved brev af 12. september 1978.

U.L.N., som fandt F.D.F.'s argumentation uantagelig, anlagde ved stævning af 27. september 1978 sag imod dette selskab for Tribunal de Commerce de Paris for misligholdelse af den omhandlede aftale. U.L.N. har især påberåbt sig traktatens artikel 30 og bestemmelserne i Rådets forordning nr. 566/76.

Ved dom af 16. oktober 1978 har Tribunal de Commerce de Paris besluttet

at udsætte sagen og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Kan artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76 af 15. marts 1976, som bestemmer, at en medlemsstat, som har valgt muligheden med naturlig sødmælk, ikke, medmindre beskyttelsen af en offentlige sundhed kræver det, kan forbyde (...) afsætningen på dens område af en standardiseret sødmælk fra en anden medlemsstat, såfremt denne mælks fedtindhold ikke ligger under en retningsgivende sats, fastsat af Rådet (...), fortolkes, som myndighederne i Det forenede Kongerige synes at gøre, således, at det kun er tilladt at afsætte den således importerede mælk til andre formål end menneskeligt konsum?

2. Er de forbehold vedrørende beskyttelsen af den offentlige sundhed, som er indeholdt i forordningens artikel 2, stk. 6, tilstrækkelig begrundelse for den nationale britiske ordning, hvorefter UHT-mælk, som er fremstillet og pakket i en anden medlemsstat efter lignende metoder som dem, der anvendes i Det forenede Kongerige — og som i den pågældende medlemsstat er officielt anerkendt — skal gennemgå en yderligere behandling og pakkes om i ny emballage?

3. Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, er den ovenfor nævnte britiske nationale ordning da en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt ifølge traktaten?

4. Er det foreneligt med artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76, som foreskriver, at der kun undtages fra den frie samhandel inden for Fællesskabet, såfremt dette er begrundet i hensynet til beskyttelsen af den offentlige sundhed, at anvende de britiske regler om mål og vægt på mælk, som er produceret og pakket i en medlemsstat?

5. Er kombinationen af nationale britiske foranstaltninger, som er begrundet i hensynet til beskyttelsen af den offentlige sundhed og foranstaltninger, som har hjemmel i den nationale lovgivning om mål og vægt et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, som er forbudt i medfør af traktatens artikel 36?

3. En udskrift af dommen er indgået til Domstolens justitskontor den 6. november 1978.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Union Laitière Normande, repræsenteret af advokat Funck Brentano, Paris, Den franske Republiks regering, repræsenteret af dennes befuldmægtigede Guy de Lacharrière, juridisk konsulent i Udenrigsministeriet, Det forenede Kongeriges regering, repræsenteret af M. W. H. Godwin, Treasury Solicitor's Office, og af advokaterne Peter Scott og P. G. Langdon-Davies, samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af dennes juridiske konsulenter Etienne Lasnet og Bjarne Hoff-Nielsen.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen indledt den mundtlige forhandling efter at have anmodet den franske regering, Det forenede Kongeriges regering, Union Laitière Normande samt Kommissionen for De europæiske Fællesskaber om skriftligt at fremkomme med nogle oplysninger.

II — Skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

A — *Union Laitière Normande* finder, at de forpligtelser, som den britiske lovgivning pålægger importører af mælk, især af standardiseret sødmælk, er uforenelige med Fællesskabsretten. Det drejer sig især om følgende forpligtelser:

1. Forpligtelsen til at tilvejebringe en indførselstilladelse og en salgstilladelse;

2. forpligtelsen til at indføre standardiseret sødmælk i uemballeret tilstand for at underkaste den en fornyet behandling samt ompakning i Storbritannien i hertil godkendte lokaler.

3. forpligtelsen til at pakke mælken i pint-mål.

1. Indførselen i Storbritannien af standardiseret sødmælk er i medfør af § 5, 1), i bekendtgørelse af 1972 om indførsel af animalske produkter betinget af en særlig tilladelse. Salg af produktet er endvidere betinget af en salgstilladelse i henhold til § 30, 2) i bekendtgørelse nr. 277 af 17. februar 1959 om mælk som affattet ved bekendtgørelse nr. 1033 af 16. juni 1977.

Som det fremgår meget tydeligt af Domstolens praksis, er kravet om disse to tilladelser i strid med princippet om frie varebevægelser.

Den fælles markedsordning for mælk, som gennemførtes ved forordning nr. 804/68 af 27. juni 1968 og som er ændret bl.a. ved forordningerne nr. 1411/71 af 29. juni 1971 og nr. 566/76 af 15. marts 1976, udelukker enhver national regulering, som kræver udstedelse af en indførselstilladelse og en salgstilladelse.

Herudover udgør de nationale britiske krav om de nævnte tilladelser en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, der ikke kan begrundes i noget fællesskabsretligt princip.

2. a) Det forenede Kongeriges geografiske placering taget i betragtning, tvinger kravet om indførsel i uemballeret tilstand virksomheder på kontinentet til at transportere standardiseret sødmælk i specialbeholdere, hvilket nødvendigvis gør levering af dette produkt vanskeligere, idet denne kun kan foregå ad søvejen.

Foranstaltninger, som underkaster indførselen af udenlandske varer betingelser, der er forskellige fra dem, der er fastsat for indenlandske varer, og som er vanskeligere at opfylde, udgør imidlertid i henhold til Kommissionens direktiv 70/50 af 22. december 1969 en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

b) Forpligtelsen for importørerne til i Storbritannien at gennemføre en fornyet behandling og en ompakning af varen i hertil godkendte lokaler må anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, fordi den umuliggør salg i Storbritannien af mælk, der er indført fra en anden medlemsstat, idet den fornyede behandling og ompakning kun kan foregå på britisk territorium på steder, der er særligt godkendt til formålet af lokale myndigheder, hvis kompetence er territorialt begrænset.

Man kan ikke, således som de britiske myndigheder gør, indvende herimod, at forpligtelsen er nødvendig til beskyttelse af forbrugernes liv og sundhed og således er berettiget ifølge EØF-traktatens artikel 36.

Denne artikel tillader ganske vist medlemsstaterne at fravige reglerne om frie varebevægelser bl.a. af hensyn til beskyttelsen af menneskers og dyrs liv og sundhed, men forudsat, at foranstaltningerne hverken udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen i Fællesskabet.

Da artikel 36 er en undtagelse fra et af Fællesskabets grundlæggende principper, må den fortolkes indskrænkende og gives et snævert anvendelsesområde. Fravigelser af reglerne om frie varebevægelser er i henhold til bestemmelsen kun tilladt for så vidt de fremstår som uomgængelig nødvendige til beskyttelse af forbrugerne.

Ganske vist må de nationale myndigheder nødvendigvis varetage menneskers liv og sundhed, og det tilkommer medlemsstaterne at bestemme, hvilke interne foranstaltninger, der skal træffes til sikring af, at dette sker — inden for de af traktaten fastsatte grænser; medlemsstaterne må imidlertid ikke træffe foranstaltninger, som hindrer import, som kunne finde sted, såfremt de ikke fandtes, heri indbefatte foranstaltninger, som gør import vanskeligere og mere byrdefuld end afsætning af indenlandsk produktion.

Ifølge Domstolens praksis kan bestemte statslige foranstaltninger kun undtages fra forbudet i traktatens artikler 30-34, såfremt deres formål er i overensstemmelse med Fællesskabets interesser og på betingelse af, at deres restriktive virkning står i et passende forhold til formålet.

Dette er imidlertid ikke tilfældet m.h.t. de omhandlede britiske regler, som står i et åbenbart misforhold til det formål, de faktisk forfølger.

De påbyder nemlig en yderligere varmebehandling af mælk, som allerede før udførselen fra Frankrig er blevet UHT-behandlet, dette tilmed med apparatur, fremstillet og godkendt i Storbritannien, og som altså ikke indeholder sygdomsfremkaldende bestanddele. I øvrigt har en analyse af varen i et britisk analyselaboratorium godtgjort, at mælken er i overenstemmelse med den britiske lovgivnings krav.

I den foreliggende sag udgør de interne britiske regler om, at standardiseret sødmælk kun må sælges efter at være blevet behandlet og ompakket i Storbritannien i hertil godkendte lokaler ikke alene en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der er forbudt i traktaten, men også et middel til vilkårlig forskelsbehandling og en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

3. Endelig vanskeliggør forpligtelsen til at sælge indført mælk i beholdere med et indhold af en pint — eller et multiplum eller en brøkdel af en sådan — både umiddelbart og potentielt indførselen til Storbritannien og er således et typisk eksempel på en i Fællesskabsretten forbudt foranstaltning med tilsvarende virkning.

Uanset at Rådets direktiv 354/71 af 18. oktober 1971 (EFT 1971 III, s. 777) om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om enhederne for mål og vægt som affattet ved direktiv 770/76 af 27. juli 1976 (EFT 1976, L 262, s. 204) tillader Storbritannien at anvende de traditionelle britiske mål- og vægtenheder på emballeringen af indenlandske produkter indtil den 31. december 1979, kan Storbritannien ikke påbyde anvendelsen af de nævnte mål- og vægtenheder på produkter hidrørende fra andre medlemsstater, som allerede er i overensstemmelse med de førnævnte harmoniseringsdirektiver.

Dette resultat støttes af artikel 5 i Rådets direktiv 75/106 af 19. december 1974 (EFT 1975, L 42, s. 1) om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser, som klart udtaler, at »medlemsstaterne ... ikke af grunde, som vedrører færdigpakningers volumen, ... [kan] nægte, forbyde eller begrænse markedsføringen af færdigpakninger, som opfylder kravene ... i dette direktiv«.

Det er urimeligt at forpligte U.L.N. til at sælge i pint-enheder og således overholde interne britiske regler om mål og vægt; dette pålægger nemlig de pågældende en uforholdsmæssig byrde, når henses til, at Storbritannien fra den 1. januar 1980 skal have bragt sine regler i overensstemmelse med de tidligere nævnte harmoniseringsdirektiver, hvorfor det ville være fornuftsstridigt for den mellemliggende periode at skabe en række særlige emballager, som umuligt kan tjene sig ind i løbet af en så kort periode.

Forpligtelsen til at sælge i pint-enheder må således anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som ikke kan anvendes på et produkt, der er emballeret i en anden medlemsstat, hvor de gældende enheder for mål og vægt allerede er i overensstemmelse med bestemmelserne i Fællesskabets harmoniseringsdirektiver.

U.L.N. bemærker herefter, at kombinationen af de ovennævnte nationale britiske foranstaltninger har ført den forelæggende ret til at spørge, om artikel 2, stk. 6, i forordning nr. 566/76 skal fortolkes således, at det kun er tilladt at afsætte standardiseret sødmælk i Storbritannien til andre formål end menneskeligt konsum.

Ved besvarelsen af dette spørgsmål må man undersøge fællesskabsreglens nøjagtige betydning og den med regelen tilsigtede virkning. Forordningens formål er imidlertid netop at tillade salg af standardiseret sødmælk i en medlemsstat, der har valgt muligheden med naturlig sødmælk, kun betinget af overholdelse af den retningsgivende sats for fedtindholdet, der er fastsat for dette land, og beskyttelsen af den offentlige sundhed. Forordningens virkelige hensigt er således at fremme handelen med mælk mellem medlemsstaterne.

Det forenede Kongerige har ikke nævnt de krav, det nu stiller, i bekendtgørelse nr. 1883 af 1976 om gennemførelse af forordning nr. 566/76. Man kan således ikke anvende rent interne regler rettet til mælkeproducenter i Det forenede Kongerige på virksomheder i fællesmarkedet.

U.L.N. nedlægger herefter påstand om, at Domstolen kender for ret, at traktatens artikler 30 ff og artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76 tilsidesætter de interne britiske regler, som hovedsagen drejer sig om, idet disse regler udgør i traktaten forbudte foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, og som efter omstændighederne ikke (behandling af standardiseret sødmælk i apparatur, som svarer til det i Storbritannien anvendte, og pakning på steder, der er godkendt hertil af nationale franske myndigheder) kan fraviges på grundlag af artikel 36.

B — *Den franske regering* bemærker indledningsvis, at den af U.L.N. til Det forenede Kongerige udførte mælk særlig hvad angår sødmælkens fedtindhold er i overensstemmelse med kravene i forordning nr. 1411/71 som ændret ved forordning nr. 566/76 og med Rådets forordning (EØF) nr. 300/78, som i henhold til den førstnævnte forordning fastsætter den retningsgivende sats for fedtindholdet for standardiseret sødmælk indført i Irland og Det forenede Kongerige.

Denne mælk frembød herudover enhver nødvendig kvalitetsgaranti med henblik på beskyttelsen af den offentlige sundhed. Med dette formål for øje udsteder Det forenede Kongerige kun indførselstilladelser på betingelse af, at varmebehandlingen af UHT-mælk er i overensstemmelse med britiske normer, som er strengere end de franske. Frankrig har indvilget i at overholde disse normer. Særlig kontrol er blevet foretaget på fabrikkerne og et veterinærbevis er blevet udstedt til attestation af, at de i den britiske lovgivning krævede betingelser var opfyldt.

Den britiske lovgivning bestemmer imidlertid, at salg af et sådant produkt på Det forenede Kongeriges område også er betinget af udstedelsen af en salgstilladelse, hvilket kræver en yderligere varmebehandling af mælken i en godkendt virksomhed, samt en »ompakning«, hvilket medfører, at indført mælk stilles i en ugunstig konkurrencesituation.

Markedet i Det forenede Kongerige udgør således et beskyttet marked. Beviset herfor er, at udførselen fra Frankrig til Det forenede Kongerige af konsummælk er ganske minimal, medens udførselen til de øvrige lande i EØF samlet udgør mere end 200 000 tons om året.

C — Det *forenede Kongeriges regering* ønsker at give en detaljeret redegørelse for den lovgivning, som er genstand for de af Domstolen behandlede spørgsmål, og at bevise, at denne lovgivning på ingen måde er i konflikt med Fællesskabsrettens bestemmelser. Den afstår derfor fra først at undersøge, om spørgsmålene kan tages under påkendelse i den foreliggende affattelse.

Den britiske lovgivning, som finder anvendelse på indførsel af mælk fra det i hovedsagen sagsøgende selskab omfatter tre områder:

— beskyttelsen af dyrs sundhed,

— beskyttelsen af menneskers sundhed,

— regler om mål og vægt.

De krav, den stiller med hensyn til beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed er af væsentlig betydning. Forpligtelsen til at emballere produktet i pint-enheder og ikke i liter-enheder er derimod ikke af særlig vigtighed, men er for øjeblikket ikke i strid med Fællesskabsretten.

Vedrørende bestemmelserne om beskyttelse af dyrs sundhed (bestemmelser, som den britiske regering i første række undersøger, fordi de har størst indflydelse på sagsøgerens planer om indførsel), har mælk, der indføres i Storbritannien, været underkastet kontrol siden 1954. Det kræves, at den før indførselen underkastes en varmebehandling for at undgå risikoen for udbredelse af dyresygdomme. Af denne grund har man opstillet betingelsen om, at der tilvejebringes en indførselstilladelse, som angiver de betingelser, under hvilke varmebehandlingen af indført mælk skal foregå. En sådan tilladelse ville være blevet udstedt på ethvert ønsket tidspunkt, uden at der er blevet rejst indvendinger i så henseende.

Lovgivningen om beskyttelse af menneskers sundhed finder ensartet anvendelse på indførte og indenlandske produkter.

§ 30, 2), i »The Milk and Dairies (General) Regulations, 1959« som ændret ved § 2 i »The Milk and Dairies (General) (Amendment) Regulations 1977« bestemmer, at bortset fra undtagelser, som ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, skal enhver flaske eller karton til mælk, som skal leveres til forbrugerne, fyldes og lukkes i registrerede virksomheder. Registrerede virksomheder er mejerier, som er blevet inspiceret og registreret af den kompetente lokale myndighed i henhold til kapitel 3 i den nævnte bekendtgørelse fra 1959. Den lokale myndighed er kun bemyndiget til at registrere virksomheder i sit eget distrikt.

§ 37, 1), i »Food and Drugs Act 1955« bestemmer, at der skal anvendes en »særlig betegnelse« ved salg af mælk til menneskeligt konsum. Endvidere må i henhold til § 36, 1), ingen anvende en særlig betegnelse i et givet område uden at være i besiddelse af en tilladelse til at benytte denne betegnelse.

§ 4 i »The Milk (Special Designation) Regulation 1977« bestemmer, at enhver, som ønsker at benytte en særlig i loven tilladt betegnelse vedrørende mælk, skal indgive skriftlig ansøgning til den myndighed, som er bemyndiget til at udstede tilladelsen.

Ifølge § 6 er udstedelsen af tilladelsen undergivet de almindelige betingelser i bilag I samt (i dette tilfælde) betingelserne i afsnit 4 i bilag II til bekendtgørelsen (som i detaljer beskriver de forhold, under hvilke varmebehandlingen skal foregå).

Det følger af disse regler, at ingen lokal myndighed er bemyndiget til at udstede en salgstilladelse for mælk til menneskeligt konsum med betegnelsen »UHT-behandlet« når:

— mælken ikke har været behandlet i henhold til den i afsnit 4 i bilag 2 til bekendtgørelsen fra 1977 beskrevne metode, og

— hvis behandlingen af mælken, fyldningen og lukningen af kartonemballagerne ikke er blevet foretaget i registrerede virksomheder.

Det er et fundamentalt princip i den britiske lovgivning om nærings- og lægemidler, at fremstillingen og behandlingen af ethvert næringsmiddel skal foregå under tilfredsstillende hygiejniske forhold.

I denne henseende frembyder mælk en særlig fare; forbruget heraf er meget stort i Det forenede Kongerige, og den drikkes normalt, uden at forbrugeren har kogt den eller behandlet den på anden måde. Det er således væsentligt, at den sendes på markedet i den bedste og sikreste tilstand.

Almindeligvis opnås dette må ved en varmebehandling, som skal sikre at mælken er fri for sygdomsfremkaldende bestanddele. Det må altså i første række sikres, at behandlingen på mejeriet foregår under offentligt godkendte betingelser, og at mælken herefter pakkes og behandles på en sådan måde, at enhver risiko for fornyet forurening undgås. Dette opnås især ved registrerings- og licenssystemet samt ved muligheden for på ethvert tidspunkt at undersøge mælken, før den sendes ud til forbrugeren. En egentlig garanti opnås imidlertid kun ved anvendelse af samtlige disse foranstaltninger; en stikprøvekontrol er utilstrækkelig. Det er således af væsentlig betydning, at der anvendes en kombination af undersøgelser og af en indgående kontrol med de forhold, hvorunder behandlingen og distributionen af mælk finder sted.

Da der ikke findes fællesskabsregler om harmonisering af hygiejniske bestemmelser vedrørende mælk, er Det forenede Kongeriges regering overbevist om, at de omhandlede betingelser er nødvendige til beskyttelse af menneskers sundhed.

Endelig kan mælk i henhold til de for tiden i Storbritannien gældende regler om mål og vægt (dvs. »Weights and Measures Act« fra 1963) kun færdigpakkes i enheder af $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint eller et multiplum af $^1/_2$ pint.

Den af U.L.N. færdigpakkede mælk i enliter kartoner tilfredsstiller ikke dette krav.

Ifølge Det forenede Kongeriges regerings opfattelse drejer de Domstolen forelagte spørgsmål sig i realiteten om, hvorvidt den ovennævnte britiske lovgivning er forenelig med

a) artikel 3, stk. 6, i Rådets forordning (EØF) nr. 1411/71 som ændret ved artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 566/76, og

b) EØF-traktatens artikel 30, jf. dennes artikel 36.

Artikel 3, stk. 6, i forordning nr. 1411/71 forpligter Storbritannien (da denne stat har valgt muligheden med naturlig sødmælk) til ikke at forbyde afsætning på dens område af standardiseret sødmælk fra en anden medlemsstat, såfremt denne mælks fedtindhold opfylder visse normer. Forpligtelsen gælder dog kun, »medmindre beskyttelsen af den offentlige sundhed kræver det«.

Kravene i den britiske lovgivning om offentlig sundhed om at mælk, når den er indført, skal behandles og pakkes på den krævede måde, er ikke en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner efter artikel 30. Selv om de var det, ville de være lovlige i henhold til reglerne om

beskyttelse af menneskers liv og sundhed i artikel 36.

Det forenede Kongeriges regering går herefter over til at undersøge det *første spørgsmål*, og bemærker, at det formentlig følger af en misforståelse. Den fortolker ikke artikel 3, stk. 6, i forordning nr. 1511/71 således, at »det kun er tilladt at afsætte den importerede mælk til andre formål end menneskeligt konsum«, men således, at importlandet er berettiget til at kræve, at lovreglerne om beskyttelse af den offentlige sundhed skal iagttages, før mælken må sælges til menneskeligt konsum.

Det *andet spørgsmål* udgår fra antagelsen af, at mælken er fremstillet og pakket i den udførende medlemsstat efter de samme metoder, som anvendes i Det forenede Kongerige. Men fremgangsmåderne varierer i betydelig grad fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket Kommissionen også har erkendt. Indtil der vedtages en fællesskabsforordning om UHT-behandling af mælk til menneskeligt konsum, er den britiske regering eneansvarlig for Det forenede Kongeriges befolknings sundhed. Det forenede Kongerige vil på ingen måde rejse tvivl om hverken de af U.L.N. anvendte metoder eller de i noget fællesskabsland gældende regler, men anfører, at da der ikke findes fællesskabslovgivning, råder den ikke over noget middel til at kontrollere, at mælk indført fra de andre medlemsstater opfylder de med henblik på beskyttelsen af menneskers sundhed opstillede krav.

Det forenede Kongeriges regering mener derfor at have ret til at opretholde sin egen lovgivning på området, indtil der træffes passende fællesskabsforanstaltninger, og den foreslår Domstolen at besvare det andet spørgsmål bekræftende.

Det *tredje spørgsmål* er formuleret på en kritisabel måde, idet Domstolen anmodes om at afgøre, om en national foranstaltning er forenelig med fællesskabsretten, hvilket ligger uden for Domstolens kompetence. I realiteten drejer spørgsmålet sig om, hvorvidt EØF-traktatens artikel 30 sammenholdt med traktatens artikel 36 forbyder, at lovgivningen i en medlemsstat kræver fornyet behandling og ompakning af UHT-mælk, som er fremstillet i en anden medlemsstat efter de samme metoder, som lovgivningen i den første medlemsstat kræver. Det er Det forenede Kongeriges regerings opfattelse, at spørgsmålet af de allerede anførte grunde bør besvares benægtende.

Det fjerde spørgsmål drejer sig ligeledes om den britiske lovgivnings forenelighed med fællesskabsretten.

De britiske reglers krav om, at mælk skal sælges i pint-enheder, er i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i Rådets direktiv 75/106/EØF om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser, som giver Det forenede Kongerige ret til at udsætte anvendelsen af direktivet (som forpligter Det forenede Kongerige til at tillade salg på sit område af mælk, som er færdigpakket i volumenstørrelser af en liter) til senest den 31. december 1979.

Artikel 3, stk. 6, i forordning nr. 1411/71 kan derfor ikke fortolkes således, at den forpligter Det forenede

Kongerige til allerede nu at tillade salg af sådan færdigpakket mælk.

Det fjerde spørgsmål bør derfor besvares bekræftende, hvilket medfører en benægtende besvarelse af det *femte spørgsmål.*

D — *Kommissionen* oplyser først, at den under hensyn til Domstolens faste praksis ikke vil bestride, at spørgsmålene kan antages til realitetsbehandling, uanset de i hvert fald delvis drejer sig om nationale reglers forenelighed med fællesskabsretten. Herefter anfører den, at den grundlæggende forordning om mælk og mejeriprodukter (Rådets forordning nr. 804/68 af 28. juni 1968) i artikel 22, stk. 1, indeholder en bestemmelse, som udtrykkeligt forbyder opkrævning af told eller afgifter med tilsvarende virkning samt anvendelsen af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning i Fællesskabets interne handel.

Den indeholder derimod ingen bestemmelser om fremstilling og salg af mælk og mejeriprodukter.

Indtil nu har Rådet ikke, på trods af at Kommissionen har forelagt det forslag herom, vedtaget hverken generelle regler om kvalitet og salg af mælk eller forordninger om sundhedsmæssige problemer vedrørende fremstilling og salg af varmebehandlet mælk.

Fællesskabsreglerne om kvalitet og salg af drikkemælk er altså ufuldstændige, og dette så meget mere som der endnu ikke er sket en harmonisering af nationale regler om beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed. Af denne grund finder nationale regler fortsat anvendelse i den udstrækning, der ikke findes tvingende fællesskabsbestemmelser og naturligvis under forbehold af traktatens regler.

Det *første spørgsmål*, der, som Kommissionen understreger, i realiteten omhandler artikel 3, stk. 6, i forordning 1411/71 som ændret ved artikel 2, stk. 6, i forordning nr. 566/76 er næppe relevant, da skelnen mellem menneskeligt konsum og anden anvendelse ikke har betydning for sagen. Det er mælken som sådan og ikke den ene eller den anden anvendelse, som kan udgøre en fare for den offentlige sundhed. Det er i øvrigt ganske let at besvare spørgsmålet, da forordning nr. 1411/71 alene omfatter drikkemælk. Den må kun sælges i den indførende medlemsstat (i dette tilfælde Det forenede Kongerige), såfremt den er i overensstemmelse med den af Rådet for denne medlemsstat fastsatte retningsgivende sats for fedtindholdet.

Dette medfører dog ikke, at medlemsstaterne automatisk skal tillade indførsel af mælk, som er i overensstemmelse med den fastsatte retningsgivende sats for fedtindholdet. Som den omhandlede regel udtrykkeligt udtaler, finder nationale krav om beskyttelse af den offentlige sundhed stadig anvendelse.

I *andet og tredje spørgsmål* spørger den forelæggende ret, om nationale foranstaltninger, som kræver fornyet behandling og ompakning af UHT-mælk fremstillet og pakket i en anden medlemsstat, udgør foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, og om i bekræftende fald disse restriktioner, som er forbudt i henhold til fællesskabsretten, kan anses for lovlige i henhold til traktatens artikel 36.

I alle medlemsstaterne findes detaljerede regler om sundhedsmæssig kontrol på ethvert trin i mælkeforsyningen. De grundlæggende regler i Storbritannien på dette område bestemmer, at al UHT-mælk, som sælges til drikkebrug, skal pakkes på britisk territorium i virksomheder, som er godkendt af de kompetente stedlige myndigheder. Reglerne gør det altså praktisk umuligt at sælge UHT-mælk, som allerede er færdigpakket i anden medlemsstat, i Storbritannien, så meget mere, som de britiske sundhedsmyndigheder ikke har bemyndigelse til at inspicere og eventuelt godkende anlæg i andre medlemsstater. Reglerne er i øvrigt egnede til at hindre enhver fremtidig indførsel.

Der kan således ikke herske nogen tvivl om, at sådanne regler falder ind under begrebet foranstaltninger med tilsvarende virkning, således som Domstolen har defineret begrebet i talrige domme.

Det må altså undersøges, om sådanne begrænsninger i den frie omsætning af UHT-mælk kan tillades efter traktatens artikel 36. På de områder, hvor fællesskabsbestemmelser om harmonisering af sundhedsforhold endnu ikke er blevet vedtaget, kan medlemsstaterne nemlig stadig under påberåbelse af reglerne i artikel 36 sætte sig ud over forbudet mod enhver foranstaltning med tilsvarende virkning. Med hensyn til UHT-mælk er der endnu ikke sket nogen harmonisering; dette forklarer, hvorfor forordning nr. 1411/71 henviser til »sundhedsforbeholdet« i artikel 36.

Artikel 36 må imidlertid, da den fraviger det fundamentale princip om frie varebevægelser, fortolkes indskrænkende. Foranstaltningerne skal ikke alene have *hjemmel* i reglerne (hvilket i dette tilfælde vil sige: være nødvendige til beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed), men også være rimelige, dvs. stå i et rimeligt forhold til det forfulgte mål.

Kommissionen finder det nødvendigt på dette sted at give nogle oplysninger om begrebet UHT-mælk, om behandlingsmåden ved ultrahøj temperatur og behandlingsmådens virkninger. Behandlingen, som underkaster mælken en bestemt temperatur i et meget kort tidsrum, gør det muligt at fjerne sygdomsfremkaldende bestanddele og sikre »lang holdbarhed«.

I det *andet spørgsmål* går den forelæggende ret udtrykkeligt ud fra en forudsætning om, at nationale regler påbyder fornyet behandling og ompakning af indført mælk, selv om denne allerede er blevet UHT-behandlet og pakket under de samme betingelser, som kræves i indførselslandet.

I et sådant tilfælde har de omhandlede nationale foranstaltninger ifølge Kommissionens opfattelse ikke hjemmel i artikel 36. De kan ikke anses for nødvendige, og de nationale myndigheder kan i denne henseende ikke gøre vage og almindelige betragtninger om eventuelle smitterisici, især med hensyn til mund- og klovsyge, gældende. Den behandling som den britiske lovgivning kræver, fremstår som ganske overflødig, da produktet allerede før indførselen til Det forenede Kongerige har været underkastet samme behandling.

Det er imidlertid muligt — tilføjer Kommissionen — at UHT-mælken er blevet behandlet og pakket i eksportlandet under betingelser, som, uden at

være de samme som de af importlandet krævede, giver i væsentlig grad tilsvarende garantier for beskyttelse mod sygdomsfremkaldende bestanddele som importlandets behandlingsmetoder. Den forelæggende ret har ikke udtrykkeligt stillet dette spørgsmål, men under hensyn til dets betydning vil det være rimeligt at behandle det. Det er utvivlsomt vanskeligt at definere, hvad der skal forstås ved tilsvarende garantier, da sundhedsbegreberne under hensyn til, at der ikke er sket en harmonisering, varierer fra stat til stat. Det fremgår imidlertid, især med henblik på den foreliggende sag, at behandlingen af mælk i den ene stat, og i det væsentlige har samme virkning, dvs. fjernelsen af sådanne sygdomsfremkaldende bestanddele, som kan være til fare for menneskers og dyrs sundhed.

Men — anfører Kommissionen — selv om der kunne påvises reelle forskelle i virkningen af UHT-behandlingen i medlemsstaterne, er det et spørgsmål, om dette kan berettige sådanne systematiserede foranstaltninger, som har givet anledning til hovedsagen. Myndighederne i importstaten kræver i virkeligheden fornyet behandling og ompakning af al indført mælk, uanset hvor den kommer fra. Selv om imidlertid en medlemsstat bestrider, at den i eksportlandet foretagne behandling, som er attesteret af dette lands sundhedsmyndigheder, faktisk giver en tilsvarende garanti, kan det forhold, at restriktive foranstaltninger anvendes systematisk, ikke desto mindre være urimeligt og overdrevent af hensyn til beskyttelsen af sundheden. Sådanne foranstaltninger bør anvendes mod en reel eller åbenbar sundhedsrisiko, som man dog fornuftigvis må udelukke i tilfælde, hvor mælken er blevet UHT-behandlet.

Hvis de britiske regler faktisk er baseret på sundhedsmæssige overvejelser, er det svært at se, hvorfor myndighederne i Det forenede Kongerige tillader indførsel af uemballeret mælk beregnet til UHT-behandling på britisk område og yderligere, hvorfor de tillader indførsel af færdigpakket fløde — varmebehandlet eller endog ubehandlet — uden at pålægge pligt til fornyet behandling og ompakning af denne vare. Risikoen for, at ovennævnte produkter skulle være smittefarlige, er absolut ikke mindre end risikoen med hensyn til UHT-mælk, for så vidt en sådan risiko består for dette produkt.

Endelig er de omhandlede foranstaltninger i særlig grad restriktive, da de i modsætning til det, som sker i flertallet af medlemsstaterne, ikke tillader importlandets sundhedsmyndigheder at kontrollere på stedet, om behandlings- og pakningsanlæggene for UHT-mælk i eksportlandet fungerer på samme måde som anlæggene i importlandet eller i det mindste giver sammenlignelige sundhedsmæssige garantier.

Det *fjerde spørgsmål* har derimod intet at gøre med sundhedsforbeholdet i artikel 3, stk. 6, i forordning nr. 1411/71 som ændret ved forordning nr. 566/76. Denne bestemmelse er i øvrigt tavs med hensyn til eventuelle krav vedrørende mål og vægt. Dette udelukker imidlertid ikke, at der findes andre fællesskabsregler om mål og vægt, som skal iagttages ved pakning af mælk.

De britiske regler kræver, at indført mælk skal være færdigpakket i emballager af 1/3 pint, ½ pint eller multipla af ½ pint, hvilket tvinger importører til at ompakke al mælk, som er færdigpakket i f. eks. beholdere med 1 liter.

Kommissionen konstaterer, at Rådet på fællesskabsplan den 19. december 1974 har vedtaget et direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser (EFT 1975, L 42, s. 1). Bl.a. falder mælk ind under anvendelsesområdet for dette direktiv, hvis artikel 5 bestemmer: »Medlemsstaterne kan ikke af grunde, som vedrører færdigpakningers volumen, bestemmelse af dette volumen, eller de metoder efter hvilke de er kontrolleret, nægte, forbyde eller begrænse markedsføringen af færdigpakninger, som opfylder kravene og kontrolforskrifterne i dette direktiv«. Hvad særlig angår mælk, foreskriver direktivet pakning i litermål. Direktivets artikel 7, stk. 2, bestemmer imidlertid, at visse medlemsstater, herunder Det forenede Kongerige, kan »udsætte anvendelsen af dette direktiv og dets bilag til senest den 31. december 1979«.

Det følger heraf, at Det forenede Kongerige under forbehold af standstill-klausulen i samme artikel indtil den 31. december 1979 med hensyn til volumenstørrelser kan kræve, at pakning af mælk sker i pintmål.

På grundlag af ovenstående foreslår Kommissionen at besvare de stillede spørgsmål på følgende måde:

1. Artikel 3, stk. 6, i Rådets forordning nr. 1411/71 af 29. juni 1971 som ændret ved forordning nr. 566/76 skal anses for udelukkende at omfatte mælk til menneskeligt konsum.

2 og 3. Regler, som påbyder fornyet behandling og ompakning af UHT-mælk, som er behandlet og pakket i en anden medlemsstat, medmindre den er blevet behandlet og pakket i anlæg, som er godkendt af importstatens myndigheder, og som befinder sig på denne stats område, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner.

Disse foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner har ikke hjemmel i reglerne i EØF-traktatens artikel 36 om beskyttelse af sundheden for så vidt det viser sig — og dette er tilfældet i den for den nationale ret foreliggende sag — at UHT-mælken ledsages af en sundhedsattest, som dokumenterer, at mælken er blevet behandlet og pakket i eksportlandet efter samme metoder, som anvendes i importlandet eller efter metoder, som giver samme garanti.

4. Artikel 3, stk. 6, i Rådets forordning nr. 1411/71 af 29. juni 1971 som ændret ved forordning nr. 566/76 foreskriver, at medmindre beskyttelsen af den offentlige sundhed kræver det, kan medlemsstaten ikke forbyde afsætning af en standardiseret sødmælk, såfremt denne mælks fedtindhold svarer til de i fællesskabsreglerne fastsatte normer.

Det følger heraf, at forordningen ikke foregriber andre regler på området især med hensyn til færdigpakning af visse

væsker, såsom UHT-mælk, i bestemte volumenstørrelser.

I henhold til artikel 7, stk. 2, i Rådets direktiv af 19. december 1974 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser kan visse medlemsstater, herunder Det forenede Kongerige, under forbehold af standstillklausulen i artiklens stk. 3, udsætte anvendelsen af direktivet til senest den 31. december 1979.

5. Svaret på dette spørgsmål følger af besvarelsen af de forudgående spørgsmål.

III — Mundtlige Forhandlinger

Union Laitière Normande, repræsenteret af advokat Funck-Brentano, Paris, Det forende Kongeriges regering, repræsenteret af advokat Scott, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sine juridiske konsulenter Lasnet og Hoff-Nielsen, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 31. maj 1979.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. juni 1979.

Præmisser

1 Ved dom af 16. oktober 1978, indgået til Domstolen den 6. november 1978, har Tribunal de Commerce de Paris i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en række præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 566/76 af 15. marts 1976 (EFT 1976, L 67, s. 23) om »ændring af forordning nr. 1411/71 (EØF) for så vidt angår navnlig fedtindholdet i sødmælk« samt om fortolkningen af EØF-traktatens artikler 30 og 36.

2 Disse spørgsmål er rejst under en sag mellem en sammenslutning af franske landbrugsandelsselskaber og dens engelske datterselskab om opfyldelsen til den 30. september 1978 af en aftale om levering af standardiseret sødmælk, fremstillet i Frankrig og udført til Det forenede Kongerige. Den pågældende mælk havde et fedtindhold på 3,78 %, var blevet UHT-behandlet og pakket i emballager af 1 liter.

Det importerende selskab var i besiddelse af en indførselstilladelse for den pågældende leverance, men havde ikke af de britiske myndigheder fået

udstedt en sådan salgstilladelse, som i henhold til § 4 i kapitel II i den britiske bekendtgørelse nr. 1033 af 16. juni 1977 — »The Milk and Dairies (Special Designation) Regulations 1977« — kræves ved salg i England af al mælk med specialbetegnelsen UHT, hvad enten den er indført eller ej.

3 Da det nævnte selskab herefter ophævede aftalen ved brev af 12. september 1978, indstævnede dets leverandør, sammenslutningen af landbrugsandelsselskaber, det ved stævning af 27. september 1978 for Tribunal de Commerce de Paris p.g.a. misligholdelse af aftalen om de nævnte leverancer, idet leverandøren navnlig påberåbte sig Rådets forordning nr. 566/76 samt EØF-traktatens artikel 30.

4 Tribunal de Commerce de Paris har besluttet at udsætte sagen og i medfør af EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Kan artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76 af 15. marts 1976, som bestemmer, at en medlemsstat, som har valgt muligheden med naturlig sødmælk, ikke, medmindre beskyttelsen af den offentlige sundhed kræver det, kan forbyde (. . .) afsætningen på dens område af en standardiseret sødmælk fra en anden medlemsstat, såfremt denne mælks fedtindhold ikke ligger under en retningsgivende sats, fastsat af Rådet (. . .), fortolkes, som myndighederne i Det forenede Kongerige synes at gøre, således, at det kun er tilladt at afsætte den således importerede mælk til andre formål end menneskeligt konsum?

2. Er de forbehold vedrørende beskyttelsen af den offentlige sundhed, som er indeholdt i forordningens artikel 2, stk. 6, tilstrækkelig begrundelse for den nationale britiske ordning, hvorefter UHT-mælk, som er fremstillet og pakket i en anden medlemsstat efter lignende metoder som dem, der anvendes i Det forenede Kongerige — og som i den pågældende medlemsstat er officielt anerkendt — skal gennemgå en yderligere behandling og pakkes om i ny emballage?

3. Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, er den ovenfor nævnte britiske nationale ordning da en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt ifølge traktaten?

4. Er det foreneligt med artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76, som foreskriver, at der kun undtages fra den frie samhandel inden for Fællesskabet, såfremt dette er begrundet i hensynet til beskyttelsen af den offentlige sundhed, at anvende de britiske regler om mål og vægt på mælk, som er produceret og pakket i en medlemsstat?

5. Er kombinationen af nationale britiske foranstaltninger, som er begrundet i hensynet til beskyttelsen af den offentlige sundhed og foranstaltninger, som har hjemmel i den nationale lovgivning om mål og vægt et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, som er forbudt i medfør af traktatens artikel 36?

5 Før de forelagte spørgsmål undersøges findes det at burde bemærkes, at uanset traktatens artikel 177 ikke giver Domstolen mulighed for at bedømme baggrunden for anmodningen om præjudiciel afgørelse, fordrer nødvendigheden af at nå til en hensigtmæssig fortolkning af fællesskabsretten, at de retlige rammer for den udbedte fortolkning fastlægges.

6 Uanset den nationale ret ikke nærmere har angivet grundene til, at den har anmodet Domstolen om fortolkning af fællesskabsretten, kan det dog udledes af akterne, at den for afgørelsen af, hvilke følger misligholdelsen af den omtvistede aftale bør få, finder det nødvendigt at søge oplyst, om den engelske lovgivning, som hindrede salg af de omhandlede produkter i Det forenede Kongerige, var lovlig fra et fællesskabsretligt synspunkt på det tidspunkt, produkterne indførtes.

7 Det fremgår endvidere af akterne, at visse regler i den nævnte lovgivning såsom § 4 i kapitel II i den britiske bekendtgørelse nr. 1033 af 16. juni 1977 sammenholdt med bestemmelserne i bilag (schedule) 2, kapitel IV som forudsætning for udstedelse af en salgstilladelse for sødmælk med specialbetegnelsen UHT kræver, at produktet, umiddelbart efter det er blevet UHT-behandlet, pakkes i »godkendte lokaliteter«, og at andre bestemmelser i lovgivningen, især i loven om mål og vægt fra 1963 (»Weight and Measures Act 1963«) i bilag IV, kapitel V, § 3, bestemmer, at ved salg af al »færdig-

pakket« mælk, hvad enten den er indført eller ej, skal produktet distribueres pakket i beholdere med et volumen på $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint eller et multiplum af $^1/_2$ pint.

8 Det ligger klart, at den i sagen omhandlede mælk er blevet indført i Storbritannien for at blive bragt i omsætning i denne medlemsstat i beholdere af 1 liter. Da det drejer sig om »færdigpakket« mælk, som ikke er pakket i overensstemmelse med reglerne i den britiske lov om mål og vægt fra 1963, er salget i England af denne vare altså i første række hindret af denne lovs bestemmelser, hvorfor spørgsmålet om foreneligheden med fællesskabsretten af den britiske lovgivning om salg i Storbritannien af UHT-sødmælk med henblik på den omtvistede indførsel i første række må stilles i forhold til den nævnte lov.

9 Herefter bør først det fjerde spørgsmål besvares og de øvrige spørgsmål kun undersøges i det omfang, det viser sig, at de nationale britiske bestemmelser om ompakning af færdigpakket mælk i det foreliggende tilfælde ikke kan finde anvendelse på salg i England af de omhandlede varer.

10 Til gennemførelse af tilnærmelsen af medlemsstaternes lovgivning om enhederne for mål og vægt efter EØF-traktatens artikel 100 har Rådet på grundlag af direktiv 71/316 af 26. juli 1971 (EFT 1971 II, s. 635), og direktiv 71/354 af 18. oktober 1971 (EFT 1971 III, s. 777) som senest ændret ved tiltrædelsesakten vedtaget direktiv 75/106 af 19. december 1974 »om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser« (EFT 1975, L 42, s. 1), hvis bestemmelser efter bilag III, nr. 7, også finder anvendelse på mælk solgt efter volumen.

11 Sidstnævnte direktiv skal ifølge dets første betragtning tilnærme reglerne om »direkte salg af væsker i pakninger, der er fremstillet og tillukket på forhånd«, idet der i de fleste af medlemsstaterne gælder »præceptive bestemmelser, som er forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og således hæmmer handelen med disse færdigpakninger«.

12 Med henblik herpå fastsætter det nævnte direktiv betingelserne for salg i Fællesskabet af færdigpakninger, der indeholder de i bilag III nævnte væsker, herunder mælk, udmålt med henblik på salg i »standardvolumenmængder, ikke under 0,05 l og ikke over 5 l«, og bestemmer i artikel 5, at »medlemsstaterne ... ikke af grunde, som vedrører færdigpakningers volumen, ... [kan] nægte, forbyde eller begrænse markedsføringen af færdigpakninger, som opfylder kravene og kontrolforskrifterne i dette direktiv«.

13 I direktivets artikel 7, stk. 1, bestemmes herudover, at medlemsstaterne har 18 måneder efter direktivets meddelelse til at sætte de nødvendige administrative eller ved lov fastsatte bestemmelser i kraft. Samme artikels stk. 2 bestemmer videre, at »Belgien, Irland, Nederlandene og Det forenede Kongerige ... [kan] udsætte anvendelsen af dette direktiv og dets bilag til senest den 31. december 1979«.

14 Det fremgår således af en udtrykkelig regel i det ovennævnte direktiv, at Det forenede Kongerige er berettiget til at lade bestemmelser i den nationale lovgivning, som fastsætter den tilladte emballagevolumen for varer, som stilles til salg, herunder især loven om mål og vægt fra 1963, hvoraf det fremgår, at salg af mælk i denne medlemsstat kun er tilladt, hvis varen er pakket i beholdere med et indhold af $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint eller et multiplum af $^1/_2$ pint, forblive i kraft indtil den 31. december 1979.

15 Da det ligger fast, at indførselen i Det forenede Kongerige af de i sagen omhandlede færdigpakkede varer i beholdere af 1 liter fandt sted i løbet af 1978, følger det af artikel 7, stk. 2, i det ovennævnte direktiv 75/106, at bestemmelserne i den britiske lov om mål og vægt kan anvendes på salg i England af de omhandlede produkter uden at være i strid med fællesskabsrettens bestemmelser.

16 Herefter vil det fjerde spørgsmål være at besvare således, at da fristen for gennemførelsen af bestemmelserne i Rådets direktiv 75/106 af 19. december

1974 »om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser« i henhold til direktivets artikel 7, stk. 2, for Det forenede Kongeriges vedkommende er forlænget indtil den 31. december 1979, var denne medlemsstats opretholdelse af bestemmelserne i den britiske lov om mål og vægt fra 1963 på tidspunktet for den omtvistede indførsel ikke forbudt efter fællesskabsretten, hvorfor disse bestemmelser på dette tidspunkt kunne anvendes på salget i England af færdigpakket mælk med oprindelse i en anden medlemsstat og pakket i pakninger af 1 liter.

17 Da besvarelsen af det fjerde spørgsmål således overflødiggør en undersøgelse af de øvrige af den nationale rets forelagte spørgsmål, vil det være ufornødent at tage stilling til disse.

Vedrørende sagens omkostninger

18 De udgifter, der er afholdt af regeringen for Den franske Republik, Det forenede Kongeriges regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres; da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Tribunal de Commerce de Paris ved dom af 16. oktober 1978,

for ret:

Da fristen for gennemførelsen af bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 75/106 af 19. december 1974 »om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om færdigpakning af visse væsker i bestemte volumenstørrelser« i henhold til direktivets artikel 7, stk. 2, for Det forenede Kongeriges vedkommende er forlænget indtil den 31. december 1979, var

denne medlemsstats opretholdelse af bestemmelserne i den britiske lov om mål og vægt fra 1963 på tidspunktet for den omtvistede indførsel ikke forbudt efter fællesskabsretten, hvorfor disse bestemmelser på dette tidspunkt kunne anvendes på salget i England af færdigpakket mælk med oprindelse i en anden medlemsstat og pakket i pakninger af 1 liter.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore Sørensen

O'Keeffe Bosco Touffait Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juli 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 14. JUNI 1979 [1]

Høje Ret.

I — Det vil være formålstjenligt at sammenfatte de faktiske omstændigheder, som har givet anledning til nærværende præjudicielle forelæggelse fra Tribunal de Commerce de Paris.

Den 12. juni 1978 afsendte sagsøgeren i hovedsagen, Union Laitière Normande, pr. lastvogn til Det forenede Kongerige en *palette* med 72 kartoner (hver karton indeholdende 12 »pakker« à en liter, ca. 1¾ pint) UHT-behandlet, standardiseret sødmælk, jf. artikel 2, stk. 6, i Rådets forordning nr. 566/76, til selskabets London-filial, Dairy Farmers. Sendingen returneredes samme dag til selskabet under henvisning til, at det ikke var i besiddelse af *en indførselstilladelse* fra Det forenede Kongeriges landbrugsministerium.

Herefter anmodede sagsøgeren om, og fik den 1. august 1978, en sådan indførselstilladelse; denne var gyldig til den 31. august. Det meddeltes imidlertid, at

1 — Oversat fra fransk.